

Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет
Кафедра політичних наук

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ
З ДИСЦИПЛІН
„АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ
НАУКИ”, „МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СОЦІАЛЬНО-
ПОЛІТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ”**

**для студентів V курсу історико-соціологічного факультету
спеціальності 8.03010401 „ПОЛІТОЛОГІЯ”
освітньо-кваліфікаційного рівня „МАГІСТР”**

Програма комплексного державного іспиту з дисциплін „Актуальні проблеми сучасної політичної науки” та „Методика викладання соціально-політичних дисциплін у вищій школі” для студентів спеціальності 8.03010401 „Політологія” освітньо-кваліфікаційного рівня „магістр”. – Рівне : РДГУ, 2016. – 20 с.

Розробники: **Черній А. Л.**, кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук РДГУ;

Хаврук І. А., кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук РДГУ.

Рецензенти: **Шелюк Л. О.**, кандидат історичних наук, професор, директор Рівненського інституту слов'янознавства Київського славистичного університету;

Петренко О. Б., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання РДГУ.

Програма державного екзамену складена на основі нормативної документації Міністерства освіти і науки України.

Програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри політичних наук РДГУ

Протокол № ____ від ____ _____ 2016 р.

Зав. кафедри _____ д.політ.н., проф. Гон М.М.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ.....	5
I. ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ.....	6
1.1. Актуальні проблеми сучасної політичної науки.....	6
1.2. Методика викладання соціально-політичних дисциплін у вищій школі.....	8
II. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ.....	10
2.1. Актуальні проблеми сучасної політичної науки.....	10
2.2. Методика викладання соціально-політичних дисциплін у вищій школі.....	11
III. ПИТАННЯ ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ.....	14
IV. ПЕРЕЛІК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКОЇ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ.....	19

ПЕРЕДМОВА

Державний іспит зі спеціальності 8.03010401 „Політологія” (освітньо-кваліфікаційний рівень „магістр”) передбачає визначення рівня теоретичних знань та практичних навичок студентів, набутих за період навчання, відповідність цих знань і навичок вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Основна мета іспиту – виявити готовність студентів до самостійної професійної діяльності. Державний іспит з фаху проводиться у формі усних відповідей:

Екзамен має комплексний характер і містить питання з двох дисциплін, які формують профіль спеціаліста і рівень його кваліфікації. Концептуально завдання до державного іспиту базуються на положеннях кваліфікаційної характеристики даної спеціальності, структура змісту державних іспитів відповідає ОПП підготовки магістрів з політології. Програма вимагає спеціальних знань, знань законодавчих актів, нормативних документів і інструктивних матеріалів під час обґрунтування прийнятих рішень та дій, пов'язаних з їх реалізацією.

Під час підготовки до державного іспиту і в процесі його проведення рекомендується користуватися програмами окремих курсів, та необхідними законодавчими та нормативними документами, список яких наведений у програмі.

Завдання до державного іспиту розроблені таким чином, щоб врахувати різні рівні знань, умінь та навичок, засвоєних студентами, перевірити їх підготовленість до майбутньої роботи за фахом.

Теоретична частина пакету завдань до державного іспиту в цілому складається зі 90 теоретичних завдань та 30 практичних завдань. Кожному студенту пропонується одне практичне завдання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

При оцінці знань випускника Державна екзаменаційна комісія керується критеріями, розробленими Міністерством освіти і науки України, в основу яких покладено повноту і правильність відповідей.

Оцінкою **"відмінно"** оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь на запитання програмного матеріалу, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією; показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання, застосовувати принцип об'єктивності при аналізі основних теоретичних проблем політичної науки, що виражає необхідність неупередженого, наукового підходу до політичної дійсності, її пізнання і практичного перетворення; опрацювання основної та додаткової літератури з політології.

Оцінкою **"добре"** оцінюється правильна і обґрунтована відповідь, з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної програми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок при відповіді на всі три питання, застосовуючи при цьому приклади з політологічної практики.

Оцінка **"задовільно"** виставляється за відповідь, яка відповідає змісту програмного матеріалу в обсязі навчальної програми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень програмного матеріалу, за відповідь, що не містить аналізу фактичного матеріалу і свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер. Таку оцінку виставляють також у випадку недостатнього обґрунтування, нечіткого і непослідовного викладення відповіді на поставлені питання.

Оцінка **"незадовільно"** виставляється за неправильну відповідь, яка не відповідає змісту програмного матеріалу та свідчить про нерозуміння його основних положень.

Оцінка відповіді кожного випускника обговорюється колегіально всіма членами державної екзаменаційної комісії, що були присутні при складанні студентами екзамену. Всі позитивні оцінки включаються у протокол засідання державної екзаменаційної комісії та вносяться у залікову книжку студентів, що склали екзамен.

Студенти, які отримали оцінку "незадовільно", складають екзамен повторно, але не раніше наступного навчального року, під час роботи новопризначеної державної екзаменаційної комісії.

I. ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ

1.1. Актуальні проблеми сучасної політичної науки

Тема 1. Роль теорії в політичній науці. Функції науки. Місце політичної теорії в системі знань про політику. Моделі та концепції як форми теорії.

Риси політичної теорії та політології. Групи фундаментальних питань політичної теорії. Цілі та задачі політичної теорії. Кінцевий продукт політичної теорії - висновки та рекомендації. Функції політичної теорії.

Тема 2. Принципи методологічного оновлення науки.

Виклики науковим цінностям. Циклічність розвитку науки. Етапи циклічності в розвитку науки. Криза суспільно-політичної науки. Наступність розвитку науки. Методологічні переваги політичної теорії. Періодизація розвитку методології політичної науки. Класичний, інституціональний, біхевеоральний, постбіхевеоральний періоди методології.

Тема 3. Процес формування політичної науки.

Структура політичного знання. Конвенційність політичної науки. Технологічне відображення політики. Наукова верифікація політичних знань. Загальне та особливе в розвитку науково-теоретичного знання. Функції політичної науки. Етапи розвитку науково-теоретичного знання. Витоки політичної теорії. Позитивізм. Інституціоналізм. Теорії раціонального вибору. Біхевіоризм. Нормативні теорії. Особливості політичної науки. Еволюція політичної науки. Проблема предмета політичної науки. Статус політичної науки. Система політичної науки. Внутрішні межі (відносини, механізми, компоненти) політики, зовнішні зв'язки з іншими сферами суспільства та світу. Особливості сучасного стану дослідження політики. Значення традицій у вивченні політики. Розширення конвенційності понятійного апарата.

Тема 4 Основні парадигми політичної науки.

Природа парадигмального мислення. Теологічна парадигма. Сутність натуралістичного підходу до політики. Натуралістична парадигма. Географічна парадигма. Біополітична парадигма. Психологічна парадигма. Сутність соціоцентристської парадигми. Теорія К. Шмітта. Культурологічна парадигма. Раціонально-критичні підходи. Парадигма конфлікту. Парадигма консенсусу. Цивілізаційно-етична (полісна) парадигма політики. Національно-економічна парадигма.

Тема 5. Політика як-суспільне явище.

Походження політики. Причини виникнення. Політика як соціальна сфера. Функції політики. Структура політики. Політичні відносини. Рівні організації політики. Онтологічні, морфологічні, процесуальні якості політики. Проникнення - характерна ознака політики. Просторові та темпоральні якості політики. Характер відносин політики з іншими сферами політичного життя.

Тема 6. Уряди, системи, режими, ідеології.

Традиційні системи класифікації. Класичні типології. Типологія "трьох світів". Різими сучасного світу. Західні поліархії. Визначення демократії. Нові демократії. Моделі демократії. Класична демократія. Протективна демократія. Демократія розвитку. Народна демократія. Практичне втілення демократичних цінностей. Плюралістичний підхід. Елітський підхід. Корпоративістський підхід. Основні теми, теорії та принципи основних ідеологій. Трансформація головних ідеологій. Лібералізм. Консерватизм, соціалізм, інші ідеологічні традиції.

Тема 7. Держава, нація та глобалізація.

Теорія держави. Підходи до пояснення та аналізу держави. Значення та роль держави. Загрози перед сучасними державами в період глобалізації. Нації як культурні спільності. Різновидності націоналізму. Полікультуралізм. Майбутнє нації - держави. Початок та кінець холодної війни. Світопорядок 21 ст.. Фактори та тенденції глобалізації. Концепції глобалізації. Регіоналізація. Світовий уряд, як перспектива глобального розвитку.

Внутрішня політика. Централізація та децентралізація. Федерації та унітарні системи. Етнічна політика.

Тема 8. Політична взаємодія.

Політична культура. Громадянська культура. Засоби масової комунікації та політична комунікація. Легітимність та політична стабільність. Легітимність влади. Криза легітимності. Представництво. Теорії представництва. Вибори. Функції виборів. Вибірні системи і дискусії та протиріччя. Електоральна поведінка. Партії. Партійна політика. Партійні системи. Суспільні рухи та політика. Участь груп в політиці.

1.2. Методика викладання соціально-політичних дисциплін у вищій школі

Тема 1. Методика викладання як наука. Її предмет та роль в педагогічній діяльності

Мета, зміст і організація соціально-політичної підготовки студентської молоді. Методика викладання соціально-політичних дисциплін як навчальний предмет, її значення в педагогічній діяльності. Теоретичні основи методики викладання. Співвідношення методики викладання з науками філософського, соціально-психологічного та педагогічного профілю.

Тема 2. Структура методики викладання. Загальні та спеціальні методики викладання.

Структура методики викладання. Блоки загального та спеціального значення. Система методичного знання. Загальна методика викладання у вузі. Методика викладання соціально-політичних дисциплін. Методика викладання соціології, політології, конфліктології. Особливості методів навчання у вищому навчальному закладі. Дидактичні закономірності та принципи у вищій школі.

Тема 3. Поняття системи освіти, цілі та задачі вищої освіти, шляхи її розвитку та вдосконалення в трансформаційному суспільстві.

Загальні засади побудови системи вищої освіти в Україні. Значення вивчення соціально-політичних дисциплін у вищих навчальних закладах. Потенційні можливості даних дисциплін у трансформації соціально-політичного життя. Розвиток креативних та аналітичних здібностей під час викладання соціально-політичних дисциплін. Сутність і структура процесу навчання. Структура вищих навчальних закладів та їх управління.

Тема 4. Організація, планування та програмування навчального процесу у вищій школі.

Ступеневість вищої освіти. Нормативні документи, що визначають зміст освіти. Навчальні плани, навчальні програми. Державний стандарт вищої професійної освіти, навчальний план спеціальності, робочий план. Вимоги до рівня засвоєння знань та вмінь в політології, конфліктології, соціології. Освітньо-кваліфікаційні характеристики.

Тема 5. Теоретичні умови та методичні основи викладання соціології, політології, конфліктології.

Мета, завдання викладання соціально-політичних дисциплін. Концептуальні основи викладання соціології, політології, конфліктології у вузі. Сучасна стратегія викладання соціально-політичних дисциплін. Взаємозв'язок конфліктології, соціології, політології з іншими дисциплінами соціально-гуманітарного спрямування.

Тема 6. Тема 6. **Форми викладання соціології, політології, конфліктології з врахуванням сучасних освітніх технологій.**

Методика лекційного курсу з соціології, політології, конфліктології. Лекція як основна форма вузівського навчання. Інтерактивні лекції. Форми проведення семінарських занять, їх методичне забезпечення, інтерактивні методи проведення семінарських занять. Практичне заняття, методика його підготовки і проведення. Лабораторне заняття, методика його підготовки і проведення.

Тема 7. Тема 7. **Самостійна робота студентів як форма навчання у вузі.**

Основні цілі самостійної роботи. Види самостійно роботи. Структура самостійної роботи студентів. Наукове організування самостійної роботи студентів з дисциплін соціально-політичного циклу. Контроль за самостійною роботою студентів.

Тема 8. Тема 8. **Форми контролю знань, умінь та навичок.**

Сутність, функції, види контролю. Перевірка й оцінювання успішності студентів.

Залік як основна форма контролю з конфліктології. Іспит як основна форма контролю із соціології та політології.

Тема 9. Тема 9. **Інформаційно-теоретичне забезпечення курсу.**

Загальна характеристика джерел інформації. Підручники та навчальні посібники. Курси лекцій, практикуми, збірники задач, схеми. Хрестоматії. Першоджерела. Довідкова література, наукова література, тематично пов'язана із загальним курсом, Інтернет-джерела.

ІІ. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ

Дисципліна „Актуальні проблеми сучасної політичної науки”

1. Герасимчук Т. Ф. Концептуальні основи теорії політики : навч. посіб. / Т. Ф. Герасимчук, А. М. Киридон, С. С. Троян ; М-во освіти і науки України, РІС КСУ. – Рівне : [Видавець О. Зень], 2008. – 306 с.
2. Дегальцева Е. А. Политическая социализация: учебное пособие / Е. А. Дегальцева. – Бийск : Изд-во Алт. гос. техн. ун-та, 2009. – 160 с.
3. Дмитренко М. А. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції : [монографія] / М. А. Дмитренко ; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова, Ін-т оперативної діяльн. та держ. безпеки. – К. : Знання України, 2008. – 541 с.
4. Категории политической науки: Учебник для студентов вузов / Под ред. А. Ю. Мельвиля. – М. : МГИМО(У) МИД РФ, РОССПЭН, 2002 г. – 656 с.
5. Мейтус В. Ю. Политическая партия: менеджмент избирательной кампании / В. Ю. Мейтус, В. В. Мейтус. – К. : Ника-Центр, 2005. – 118 с.
6. Методические подходы политологического исследования и метатеоретические основы политической теории. Комментированное введение / Сост. Н. Конеген, К. Шуберт. – М. : „Российская политическая энциклопедия” (РОССПЭН), 2004. – XVIII, 220 с.
7. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін : навч. посіб. / О. В. Філонов, В. М. Субботін, В. В. Пашутін, І. Я. Тодоров. – 2-ге вид., випр. – К. : Знання, 2008. – 215 с.
8. Пал Л. А. Аналіз державної політики : Пер. з англ. І. Дзюб / Л. А. Пал. – К. : Основи, 1999. – 423 с.
9. Политическая наука в Западной Европе / Под ред. Ханса-Дитера Клингеманна ; пер. с англ. М. Гурвица, А. Демчука и др.; под ред. Е. Б. Шестопал. – М. : Аспект Пресс, 2009. – 487 с.
10. Политический анализ и прогнозирование: Учебник / О. В. Попова. – М. : Аспект Пресс, 2011. – 464 с.
11. Політика в особах: Політичне лідерство на постсоціалістичному просторі: національний і регіональний контексти / За заг. ред. Ф. М. Рудича. – К. : Парламентське вид-во, 2008. – 352 с.
12. Політологія: історія та методологія / За ред. Ф. М. Кирилюка. – К., 2000.
13. Політологія: історія та теорія: Підручник / П. П. Шляхтун. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.
14. Політологія: історія та теорія: підруч. для студ. ВНЗ / П. П. Шляхтун; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К. : Київ. ун-т, 2010. – 451 с.
15. Політологія. Кн. перша: Політика і суспільство. Кн. друга: Держава і політика / А. Колодій, Л. Климанська, Я. Космина. – 2-е вид., перероб. та доп. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 664 с.
16. Політологія: навч. посіб. / Ю. І. Макар, О. Ю. Докаш, Т. П. Лаврук; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці : Рута, 2010. – 595 с.

17. Політологія : підручник / В. Г. Антоненко, В. Д. Бабкін, О. В. Бабкіна та ін. ; за ред.: О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – 3-є вид., переробл., допов. – К. : Академія, 2008. – 568 с. – (Альма-матер).
18. Політологія: підручник / В. Ф. Цвих, О. В. Батрименко, В. П. Горбатенко; Ред.: В. Ф. Цвих; О. В. Батрименко. – К., 2010. – 671 с.
19. Політологія : Посіб. для студ. вузів / О. В. Бабкіна, Є. Ф. Безродний, В. П. Горбатенко та ін. ; За ред.: О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – К. : Академія, 2000. – 367 с.
20. Примуш М. В. Політичні партії: історія та теорія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Примуш ; М-во освіти і науки України, Донець. нац. ун-т. – К. : Професіонал, 2008. – 409 с.
21. Публічна політична діяльність: навч. посіб. / М. І. Пірен. – К. : НАДУ, 2009. – 288 с.
22. Современная политическая философия; введение / К. Кимлика ; пер. с англ. С. Моисеева; Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М. : Изд. дом Гос. ун-та – Высшей школы экономики, 2010. – 592 с.
23. Сучасна українська політика. Аналітичні доповіді Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – К. : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2009. – 448 с.
24. Теория и методы в современном политической науке: Первая попытка теоретического синтеза / под ред. С. У. Ларсена ; [пер. с англ. Е. Л. Жуковой. – М. : Геополитическая энциклопедия (РОССПЭН), 2009. – 751 с.
25. Шульга М. А. Соціально-політичне управління : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за спец. „Політологія” / М. А. Шульга ; М-во освіти і науки України, КНУ ім. Т.Шевченка. – К. : ЦУЛ, 2008. – 247 с.

Дисципліна „Методика викладання у вищій школі”

1. Білан Л. Л. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. / Л. Л. Білан. – К.; Ніжин, 2011. – 271 с.
2. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навч. посіб. / О. П. Буйницька. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 240 с.
3. Булгакова Н. Б. Вища освіта і Болонський процес. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посібник / Н. Б. Булгакова. – К. : НАУ-друк, 2009. – 84 с.
4. Буряк В. К. Розвивальне навчання: теоретико-методологічний аспект: монографія / В. К. Буряк. – К. : Фенікс, 2010. – 298 с.
5. Вайнола Р. Х. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін: навч. посіб. / Р. Х. Вайнола, С. О. Сисоєва. – К., 2010. – 150 с.
6. Воронкін О. С. Основи використання інформаційно-комп'ютерних технологій в сучасній вищій школі: навч. посіб. / О. С. Воронкін. – Луганськ, 2011. – 156 с.
7. Годованюк Т. Л. Індивідуальне навчання у вищій школі: монографія / Т. Л. Годованюк. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – 159 с.

8. Грицюк Л. К. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін: навч. посіб. / Л. К. Грицюк, А. В. Лякішева. – Луцьк, 2010. – 327 с.
9. Зайчук В. О. Сучасні педагогічні технології: дидактично-інформаційний аспект. Т. 1 / В. О. Зайчук, А. С. Нісімчук, А. Д. Білан. – Луцьк : Твердиня, 2009. – 288 с.
10. Зозуляк-Случик Р. В. Етика соціально-педагогічної діяльності: навч. посіб. / Р. В. Зозуляк-Случик, Б. І. Ковбас. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2011. – 212 с.
11. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / П. Ю. Саух, О. Є. Антонова, О. С. Березюк та ін. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 443 с.
12. Інновації у вищій школі: зб. наук. пр. / Уклад.: Х. В. Раковський; Н. Х. Раковська; О. С. Раковська-Башмакова; Міжнар. Слов'ян. ун-т (Харків). – Х., 2011. – 344 с.
13. Інноваційні процеси та технології в сучасному університеті: зб. матеріалів Всеукр. наук.-метод. конф., 22 квіт. 2009 р.: у 3 т. Т. 2. Секція „Інноваційні технології в навчальному процесі” / Ред.: В. П. Шевченко; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2009. – 208 с.
14. Карташова Л. А. Система навчання інформаційних технологій майбутніх вчителів суспільно-гуманітарних дисциплін: монографія / Л. А. Карташова. – К., 2011. – 263 с.
15. Киричок І. І. Сучасні педагогічні технології: навч. посіб. / Уклад.: І. І. Киричок. – Ніжин, 2011. – 241 с.
16. Кіржнер Л. О. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / Л. О. Кіржнер, Т. І. Лепейко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 95с.
17. Малахова Н. Б. Наукові основи викладання у вищій школі: навч. посіб. / Н. Б. Малахова, А. П. Должикова, О. В. Ратушинська. – Х. : Інжек, 2010. – 206 с.
18. Михайличенко О. В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: навч. посіб. / О. В. Михайличенко. – Суми, 2009. – 122 с.
19. Никифорак М. В. Методика викладання юридичних дисциплін у вищій школі: Навч. посіб. / М. В. Никифорак. – Чернівці : Рута, 2005. – 56 с.
20. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. – К. : А.С.К., 2004. – 255 с.
21. Педагогіка вищої школи і вищої освіти: курс лекцій для магістрів: підручник для студ. вищ. навч. закладів / Аносов І. П., Бельчева Т. Ф., Елькін М. В. та ін. – Мелітополь : Видавничий будинок ММД, 2009. – 316 с.
22. Педагогіка вищої школи: підручник / Андрущенко В. П., Бех І. Д., Волощук І. С. та ін. ; ред. В. Г. Кремень. – К. : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.
23. Поясик О. І. Методика виховної роботи: навч. посіб. / О. І. Поясик, В. В. Лаппо. – Івано-Франківськ, 2011. – 202 с.
24. Сердюк Т. В. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів засобами інтерактивних методів навчання (на матеріалі вищих навчальних закладів І–ІІ рівнів акредитації): монографія / Т. В. Сердюк. – Мелітополь : Вид. будинок ММД, 2011. – 218 с.

25. Тамм А. Є. Державна політика і управління в освіті: підручник / А. Є. Тамм, О. Радченко-Поступна. – Х., 2011. – 271 с.
26. Тестування як метод педагогічного контролю успішності студентів: наук.-метод. зб / Ред.: В. М. Федорчук; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Поділ. : Аксіома, 2010. – 111 с.
27. Тимошенко З. І. Організація виховного процесу у вищих навчальних закладах: Навч.-практ. посібник / З. І. Тимошенко, І. М. Драгомирова. – К. : Європ. ун-т, 2004. – 86 с.
28. Чепіль М. М. Педагогічні технології: навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. – К. : Академвидав, 2012. – 222 с.
29. Чугаєвський В. Г. Методика викладання соціології: навч. посіб. / В. Г. Чугаєвський, Л. В. Чугаєвська. – К., 2011. – 218 с.
30. Шаров С. В. Дидактичні умови організації диференційованої самостійної навчальної діяльності студентів педагогічного університету: монографія / С. В. Шаров. – Мелітополь : Люкс, 2011. – 161 с.
31. Шляхтун П. П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін: навч. посіб. / П. П. Шляхтун. – К. : Акад., 2011. – 224 с.
32. Шоробура І. М. Від творчого пошуку до педагогічних інновацій: навч. посіб. / І. М. Шоробура, А. А. Григор'єва. – Хмельницький : Вид-во ХГПА, 2011. – 207 с.
33. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. / П. М. Щербань. – К. : Вища. шк., 2004. – 206 с.

III. ПИТАННЯ ДО КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ

1. Визначте предмет, структуру та проаналізуйте функції політичних наук.
2. Проаналізуйте сучасні концепції політичної влади.
3. Охарактеризуйте основні підходи до класифікації політичних систем.
4. Визначте основні загрози для розвитку демократії в XXI ст.
5. Проаналізуйте роль політики в житті суспільства, її соціальні функції.
6. Визначте основні функції політичних партій.
7. Охарактеризуйте основні парадигми дослідження та аналізу політичних явищ, процесів.
8. Проаналізуйте взаємозв'язок тенденцій централізації та децентралізації у сучасних політичних процесах.
9. Проаналізуйте основні етапи розвитку політичної думки в Україні.
10. Розкрийте функції політичної системи, специфіку їх прояву на вході-виході за Д. Істоном.
11. Визначте загальні та особливі риси функціонування тоталітарного й авторитарного режимів.
12. Проаналізуйте специфіку та механізми функціонування демократичного режиму.
13. Визначте місце держави в політичній системі.
14. Проаналізуйте особливості функціонування і розвитку посттоталітарної політичної системи.
15. Проаналізуйте особливості державного управління у сучасному світі та тенденції його розвитку.
16. Розкрийте поняття «політичний процес», визначте його основні рівні та форми.
17. Назвіть основні типи сучасних виборчих систем.
18. Проаналізуйте зв'язок між поняттям «політичний розвиток» і «політична модернізація».
19. Розкрийте зміст біхевіоризму як підходу до вивчення політичних явищ та процесів.
20. Порівняйте різні форми легітимної політичної влади.
21. Визначте особливості політичних конфліктів.
22. Проаналізуйте основні ознаки сучасних демократій.
23. Визначте можливі перешкоди та можливості для розвитку сучасних демократичних країн.
24. Проаналізуйте процес консолідації демократії на етапі розвитку суспільства третьої хвилі за С. Хангтінтоном.
25. Проаналізуйте теорію трансформації влади і демократії в умовах постіндустріалізму за Е.Тоффлером.
26. Проаналізуйте теорію однорідного планетарного розвитку Ф. Фукуями та її роль для розвитку політичних наук.
27. Охарактеризуйте глобальні проблеми сучасності.
28. Проаналізуйте політичні шляхи вирішення глобальних проблем сучасності.

29. Визначте основні тенденції та форми розвитку сучасних міжнародних відносин.
30. Проаналізуйте геополітичний статус України та його вплив на політичний розвиток країни.
31. Визначте особливості об'єкту та предмету політичної науки.
32. Дайте характеристику основним етапам розвитку політичної науки.
33. Проаналізуйте основні елементи наукової політичної теорії та зв'язок між ними.
34. Охарактеризуйте просторові та крос темпоральні (часові) якості політики.
35. Проаналізуйте причини поліпарадигмальності сучасної політичної науки.
36. Розкрийте сутність принципів наукової верифікації та конвенційності в політичних дослідженнях.
37. Дайте характеристику історичної парадигми дослідження політичної думки.
38. Дайте порівняльну характеристику основних парадигм сучасних політичних досліджень.
39. Розкрийте зміст структурно-функціонального підходу до вивчення політики.
40. Проаналізуйте відмінності між біхевіористськими та інституційними методами політичного аналізу.
41. Охарактеризуйте специфіку цивілізаційно-етичної (полісної) парадигми політології.
42. Визначте відмінності між біхевіористськими та постбіхевіористськими підходами в політичному аналізі.
43. Проаналізуйте специфіку психологічної парадигми політології.
44. Проаналізуйте наукові школи сучасної західної політології.
45. Проаналізуйте актуальні проблеми розвитку сучасної політичної науки.
46. Проаналізуйте сучасні підходи до аналізу світової політики.
47. Визначте зміст, ознаки та функції демократії.
48. Порівняйте сучасні моделі демократії.
49. Визначте переваги та недоліки федералізму в сучасному світі.
50. Визначте теоретичні та концептуальні засади формування та розвитку лібералізму.
51. Проаналізуйте сучасні теорії еліт.
52. Визначте зв'язок між політичною системою та політичним режимом.
53. Порівняйте сучасні виборчі системи.
54. Поясніть відмінності між закритою та відкритою політичними системами.
55. З'ясуйте, які є відмінності між урядами, політичними системами, режимами.
56. Дайте характеристику основним формам прояву націоналізму в сучасних умовах.
57. Поясніть яку мету відображав та відображає націоналізм як політична течія та ідеологія.
58. Визначте перспективи розвитку національних держав.
59. Визначте перспективи розвитку світового уряду (на прикладі ООН) як інституту глобального управління.

60. Проаналізуйте майбутнє суверенітету національних держав в умовах посилення впливу “світового уряду”.
61. Поясніть зміст процесів глобалізації, проаналізуйте їх наслідки для розвитку міжнародної та внутрішньо-національної політики.
62. Дайте характеристику діяльності міжнародних організацій.
63. Проаналізуйте прояви централізації та децентралізації в державному управлінні сучасних суспільств.
64. Проаналізуйте причини пожвавлення етнічної політики в сучасних суспільствах.
65. Визначте позитивні та негативні прояви федералізму в сучасних умовах.
66. Порівняйте перспективи розвитку процесів централізації та децентралізації в політичному управлінні.
67. Проаналізуйте умови, фактори та агентів формування політичної позиції та політичних цінностей людини, соціальної групи.
68. Визначте передумови формування та розвитку легітимних політичних режимів.
69. Визначте прояви та причини “кризи легітимності” політичної влади або режиму.
70. Поясніть причини та фактори виникнення революції, визначте основні її ознаки
71. Визначте ознаки та поясніть причини та фактори виникнення політичних конфліктів та політичних криз.
72. Визначте механізми формування представницьких органів влади.
73. Визначте фактори впливу на електоральні цінності та електоральну поведінку населення.
74. Проаналізуйте форми та специфіку сучасних виборчих систем.
75. Визначте роль та місце виборів в політичному житті сучасного суспільства.
76. Проаналізуйте взаємозв'язок між функціонуванням демократії та політичними виборами.
77. Проаналізуйте вплив інформаційних технологій на розвиток демократії та проведення виборів.
78. Визначте головні функції сучасних політичних партій.
79. Проаналізуйте організовані засади діяльності політичних партій.
80. Поясніть вплив партійної системи на характер та розвиток політичної системи, політичних процесів.
81. Визначте шляхи обмеження кількості політичних партій.
82. Визначте критерії типології політичних систем.
83. Охарактеризуйте вплив політичних партій на розвиток демократії.
84. Дайте характеристику групам інтересів та групам тиску щодо їх впливу на розвиток демократії та державного управління.
85. Сформулюйте вимоги щодо вибору оптимального співвідношення різноманітних методів навчання.
86. Порівняйте зміст пасивних, активних та інтерактивних методів навчання.

87. Обґрунтуйте доцільність використання інтерактивних методів навчання під час викладання дисциплін соціально-політичного циклу.
88. Порівняйте результативність пасивного та інтерактивного навчання під час викладання дисциплін соціально-гуманітарного циклу.
89. Проаналізуйте структуру та функції лекційних занять.
90. Визначте різновиди навчальних лекцій та методику їх проведення.
91. Висвітліть методику проведення семінарських, практичних, лабораторних занять як форм аудиторної роботи студентів у процесі вивчення соціально-політичних дисциплін.
92. Проаналізуйте особливості проведення семінарських та практичних занять за умов застосування сучасних технічних засобів навчання.
93. Проаналізуйте види самостійної роботи студентів з вивчення соціально-політичних дисциплін.
94. Визначте специфіку навчальної та науково-дослідної роботи.
95. Розкрийте сутність та функції контролю за навчальною діяльністю студентів, проаналізуйте основні види контролю.
96. Визначте форми та методи проблемного навчання на лекційних, семінарських та практичних заняттях у ВНЗ.
97. Охарактеризуйте вимоги до лекторської майстерності та його показники.
98. Проаналізуйте різні види контролю у вищій школі та їх функції.
99. Розкрийте сутність та ефективність інтерактивних технологій навчання.
100. Поясніть, що таке інтерактивні технології навчання, як вони поєднуються з іншими методами навчання.
101. Розкрийте особливості проблемного викладання соціально-політичних дисциплін.
102. Проаналізуйте основні переваги та недоліки лекційної форми навчання.
103. Назвіть основні форми проведення семінарських занять, охарактеризуйте їх переваги та недоліки.
104. Охарактеризуйте методику підготовки та проведення семінару.
105. Охарактеризуйте основні вимоги до лекторської майстерності.
106. Охарактеризуйте професійні якості, навчальну роботу, виховні функції викладача.
107. Розкрийте методику керівництва курсовими, дипломними роботами студентів, їх оформлення, захист, критерії оцінювання.
108. Заліки й іспити, їх призначення, види і форми, методика і культура їх проведення.
109. Проблемне навчання: методологічні основи та застосування.
110. Проаналізуйте ефективність тестування у контексті моніторингу якості знань студентів.
111. Розкрийте особливості модернізації форм і методів навчання студентів у контексті кредитно-модульної системи.
112. Проаналізуйте форми контролю знань студентів залежно від етапів навчального процесу, на яких він здійснюється.

113. Визначте переваги та недоліки оцінювання студентів за кредитно-модульною системою.
114. Розкрийте основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу.

Перелік довідкової літератури, використання якої дозволяється при підготовці до комплексного державного іспиту

1. Закон України „Про вищу освіту”
2. Державна національна програма „Освіта”(Україна ХХІ століття). – К., 1994.
3. Короткий оксфордський політичний словник : Пер. з англ. / Ред.: І. Маклін; А. Макмілан. – 2-е вид. – К. : Вид-во С.Павличко „Основи”, 2006. – 789 с.
4. Актуальні питання сучасної політики : словник-довідник / Львів. держ. ун-т внутр. справ / Ред.: М. П. Гетьманчук; Уклад.: Л. М. Андрушко. – Л., 2010. – 188 с.
5. Словник-довідник політологічних термінів : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Житомир. держ. пед. ун-т ім. І. Франка / Уклад.: І. О. Рафальський; О. М. Швидак. – Житомир, 2003. – 110 с.
6. Політологічний словник: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Міжрегіон. акад. упр. персоналом / Ред.: М. Ф. Головатий; О. В. Антонюк. – К., 2005. – 792 с.
7. Словник геополітичних термінів та понять / Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки, НДІ українознав / Ред.: О. С. Власюк; П. П. Кононенко. – К. : Фоліант, 2008. – 207 с.
8. Політологія. Термінологічний словник: [навч. посіб.] / О. І. Ткач, П. Р. Костів ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Ун-т „Україна”, 2012. – 196 с.
9. Сучасний словник із суспільних наук / Ред.: О. Г. Данильян. – Х. : Прапор, 2006. – 432 с.
10. Політична енциклопедія / Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К. : Парламентське видавництво, 2012. – 807 с.
11. Політична наука : словник: Категорії, поняття і терміни / За ред. Б. Кухти. – Львів : Кальварія, 2003. – 500 с.
12. Політологічний енциклопедичний словник : [довід. вид.] / упоряд. В. П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : Генеза, 2004. – 736 с.
13. Політологія : терміни. Поняття. Персоналії. Схеми. Таблиці: навчальний словник-довідник для студентів / ред. В. М. Піча. – 2-ге вид., допов. – Львів : Новий Світ-2000, 2004. – 320 с.
14. Енциклопедія політичної думки : енциклопедія / Ред. К. Сігов, В. Скуратівський, Л. Фінберг. – К. : Дух і літера, 2000. – 472 с.
15. Великий енциклопедичний юридичний словник / Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; за ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : Юрид. думка, 2007. – 990 с.
16. Україна: енциклопедичний словник: історія, культура, освіта, політика, економіка, фінанси, право / Упоряд.: О. М. Сліпушко. – К.: Аконіт, 2008. – 768 с.
17. Колеченко А. К. Энциклопедия педагогических технологий: материалы для специалиста образовательных учреждений / А. К. Колеченко. – СПб. : КАРО, 2006. – 368 с.

Автори програми:

Черній А. Л., кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук РДГУ;

Хаврук І. А., кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук РДГУ.

Завідувач кафедри

д.політ.н., проф. **Гон М. М.**